

Annette Dahl

Jobshopperi – et kinesisk eventyr

Fem jobskift siden 2000! Og alle led i en karrierevej mod bedre job og løn. Det er også dagens Kina – langt fra jernrisikålen, der var et ideal for ikke så mange år siden.

Men hvordan tænker fire unge, veluddannede kinesere i Shanghai egentlig om det emne? Annette Dahl har interviewet Ivy, Finn, Jin og Deng og giver et indblik i deres karrierer – strategier og forløb.

Annette Dahl er cand.mag. i kinesisk og køn, kommunikation og kultur. Hendes speciale omhandlede en analyse af kinesiske karrierekvinders livsstil, og den fulgte hun op på i august. Annette Dahl driver i dag egen virksomhed.

Endnu en gang tager jeg turen til Shanghai, hvor en spændende uge venter med en række interview med de rasende travle, unge, kinesiske karrierekvinder og mænd. Det er knap to år siden, jeg sidst var i Shanghai, hvor formålet var at interviewe kinesiske karrierekvinder, der arbejdede i internationale virksomheder.

Denne gang skal jeg se på, hvordan det er gået to af kvinderne, og samtidig nuancere undersøgelsen ved at inddrage mændene. Her følger en skildring af fire veluddannede, kinesiske karrieremagere, der alle har udenlandske chefer.

Company night owls

Fra Pudong-lufthavnen drøner jeg ind til byen med magnettogets 430 km i timen. Videre med taxa til Xujiahui, hvor gode venner venter mig. Efter et kort stop forbi den dejlige airconditionerede lejlighed sætter jeg kursen mod Xujiahuis centrum, det store indkøbscenter Grand Gateway. Her skal jeg møde Ivy Wang til en længe ventet kinesisk middag.

Indkøbscentrets to tårne, hvor adskillige virksomheder har til huse, lyser op i aftenens mørke. Arbejdsdagen er endnu ikke helt forbi. 'Company Night Owls' er den nye betegnelse for de mange kinesiske karriere-

magere, hvis arbejdsuge ofte når op på 70 timer. Ivy kommer da også for sent til midt-dagen pga. arbejdet og kommenterer de oplyste tårne: "Det passer os fint at arbejde til omkring kl. 19.30. Så kan vi gå direkte ud og spise med venner og så tage hjem bagefter."

Det er næsten to år siden, jeg sidst har mødt Ivy, hvor hun i sit 3. job siden bachelorgraden i historie fra Fudan Universitet glædede sig over mulighederne i Shanghai. "Da jeg blev færdig med historie, havde jeg ikke lyst til at arbejde på universitetet eller på et bibliotek, så jeg søgte ind i et internationalt firma og blev ansat. Måske er det, fordi mit engelsk er ret godt, at jeg blev ansat."

Ivy føler dog også til tider mulighederne som et pres, da hendes familie forventer, at hun stræber efter karrieren og nye, spændende og udviklende job. Ivy klarer dog presset og gør en flot karriere. Nu arbejder hun som manager for WWF's corporate social responsibility-afdeling. Hendes interesse er egentlig PR, men som hun siger: "CSR er en industri i vækst, så jeg vil gerne lære det felt og blive i branchen et par år. Desuden møder jeg folk fra mange interessante, internationale virksomheder, så det er også en fordel."

Ivy.

Ivy tilhører gruppen af unge kinesiske kvinder, som umiddelbart går imod forventningerne om den ideelle kinesiske kvinde. Ivy er single og har købt sin egen lejlighed og bor alene. Da jeg mødte hende i 2003, var et af hendes store, fremtidige mål en familie, hvor hun kunne opfylde rollen som 'traditionel husmor'. "Jeg glæder mig til at få en familie. Et kinesisk ordsprog siger, at det er vigtigt for en kvinde at støtte mand og opdrage barn. Jeg vil gerne have en harmonisk familie."

Denne aften udtrykker Ivy sig anderledes med hensyn til familie, da hun forventer, det vil blive meget svært for hende at finde en

Datingfest for singler i Shanghai.

Bryllupsbillede af Jin og Tan.

Reklamens fagre verden.

mand, der vil gifte sig med en veluddannet 32-årig kvinde med en lederstilling og som oven i købet bor alene i egen lejlighed. Hun mener, hun er for selvstændig til at kunne tiltrække en mands opmærksomhed. "Måske bliver jeg nødt til at finde en udenlandsk mand", siger hun med et smil på læben.

Parasite single

Vi forlader Xujiahui og Ivy Wang og tager i stedet turen til Nanjing Xitu, hvor jeg dagen efter møder en af Ivys venner Xu eller Finn, som pudsigt nok er hans engelske navn. Finn inviterer mig til frokost på en café, der i mange år har serveret vestlig mad til Shanghais voksende gruppe af expats [expatriots, udlandskinesere, red.]. Stedet er dog i dag også velbesøgt af kineserne, og vi er heldige at finde et bord.

Da vi taler om Finns karriere og planer for fremtiden, fortsætter den røde tråd, som går igennem de forskellige interview. Baggrunden for Finns jobvalg og karrierestrategi er et ønske om at være beskæftiget i "en god industri, som udvikler sig, og hvor der er fremtid." Industrien, som Finn taler om, er serviceindustrien, hvor han i øjeblikket gør karriere. Efter endt uddannelse inden for 'business administration' gik han som planlagt ind i rejsebranchen, hvor han siden 1999 har haft fem forskellige job.

Som Finn ser det, skal et nyt job være i en interessant virksomhed, der skal være en god løn, en god titel og muligheder for at udvikle sig, personligt som professionelt. Hans fremtidsplaner er at opnå en CEO-position [CEO er adm. direktør, red.] inden for turismeindustrien, som han forudser som en meget fremgangsrig branche.

Den 30-årige Finn er ligesom Ivy ikke gift. Han bor hjemme hos sine forældre og smiler lidt, da han siger, at det ikke er nødvendigt for ham at betale for at bo hjemme til trods for en god løn på 12.000 yuan. I stedet bruger han pengene på at tage sin kæreste med i byen, shoppe og spare op til at købe en lejlighed.

Finns livsstil er ligesom mange andre unge, veluddannede og højtlohnede kineseres – en stigende tendens, som køns- og kulturforsker Laura Dales kalder for *parasite single-livsstilen*. Det er unge voksne, som er

single, veluddannede, højtlohnede og hjemmeboende. Gruppen 'snylter' på familien og lever samtidig det søde liv, er selvcentrerede og har et højt luksusforbrug. Finn beskriver livsstilen som "meget god. Jeg har mange muligheder og skal nok nå mine mål."

Strategisk karriereræs

Efter frokosten med Finn skal jeg igen møde min meget gode, kinesiske veninde Jin, der om nogen har klaret sig godt på arbejdsmarkedet i Shanghai.

Som Jins historie vidner om, er der her tale om et reelt arbejdsmarked, hvor udbud og efterspørgsel dominerer. Til trods for et større fokus på uddannelse fra den kinesiske regering er der ikke nok veluddannede kinesere med gode engelskkundskaber til at kunne møde behovet fra det stigende antal internationale virksomheder, som etablerer sig i Shanghai. Det skaber en turnoverprocent på op til 30 i danske virksomheder, og fastholdelse af kinesiske nøglemedarbejdere er derfor en væsentlig opgave.

Ligesom Ivy og Finn drager Jin i høj grad fordel af manglen på kvalificeret arbejdskraft. Med en bachelor i engelsk får hun straks job i en international virksomhed inden for HR-området, som er den industri, hun satser på. Hun har skiftet job fem gange siden 2000. Har 7-doblet sin løn og sidder nu i en stilling som HR-manager for rekrutteringsafdelingen i en dansk virksomhed.

Hendes karriereskift de sidste par år er foregået på følgende måde: Hun arbejder i en tysk virksomhed og søger et nyt job på HR-hjemmesiden www.zhaoping.com, der er et af de mest benyttede webbaserede rekrutteringsfirmaer. CV samt ansøgning mailles til en spansk virksomhed, der inviterer hende til en samtale. Hun får jobbet og den nye kontrakt med en højere løn, en ny titel samt ansvarsområder, der giver hende nye kompetencer og udvikler hende i den retning, som hun har planlagt. Hun tager kontrakten med til sin tyske chef, der bestemmer sig for at matche tilbuddet, og Jin bliver i den tyske virksomhed.

For en kort tid dog. Jin søger nemlig igen

et nyt job og får tre måneder senere tilbudt et job i en amerikansk virksomhed. Den tyske virksomhed vil ikke længere matche kontrakten, og Jin skifter job. Nu lægger hun jobsøgningen på hylden og skriver i en mail til mig: "Jeg tror, jeg gerne vil blive her, i hvert fald et par år. Det er en spændende virksomhed med mange muligheder. Her kan jeg virkelig udvikle mig."

Tingene går dog ikke helt som planlagt, da hun hurtigt herefter kontaktes af HR-afdelingen i en dansk virksomhed. Til trods for, at de kinesiske nøglemedarbejders telefonnumre og e-mailadresser ikke er offentligt tilgængelige, formår en kinesisk HR-virksomhed alligevel med list – ved at udgive sig for at være en kunde – at komme i direkte kontakt med Jin. Efter gentagne gange at have tilbudt hende et meget attraktivt job accepterer hun endelig, da virksomheden præsenterer hende for en meget stor løncheck.

Da jeg møder hende til en hurtig kop kaffe i virksomhedens kantine, er hun meget tilfreds med udviklingen. Hun har et stort ansvarsområde, hvilket giver hende endnu større muligheder for fremtiden. Men nu vil hun gerne blive i stillingen et par år. Hendes argument for at blive i et job er muligheden for karriereudvikling samt en høj titel. Hun siger: "Titlerne i Kina er meget vigtige. De giver stor respekt."

Foreløbig har Jin skabt stor respekt om sit karriereforløb. Men hun er samtidig en af årsagerne til, at flere og flere virksomheder rekrutterer nye medarbejdere fra landet og ikke fra byen.

I et oplæg ved Fyns Erhvervscenter forklarede James Zhou, den kinesiske indkøber for Rosendahl, at en af årsagerne til, at flere virksomheder rekrutterer personale fra landet, er, at de er nemmere at tilfredsstille. De er ofte ikke vant til så luksuriøse forhold, så deres krav er mindre, og de er mere stabile end de forkælede kinesiske byboere.

Kinesisk vinbonde

Den tendens er Deng Boshi et eksempel på. Selv om han arbejder i en amerikansk virksomhed, har han ikke noget engelsk navn, sådan som de andre karrieremagere, jeg taler med. Deng er fra Hubei og er opvokset i

Jobshopperi – et kinesisk eventyr

Potente kvinder

en bondefamilie, der dyrker appelsiner. Han er uddannet ingeniør og har specialiseret sig inden for radiofrekvensteknologien, fordi det var mest interessant. For som han siger: "Jeg så meget tv som barn. Ville gerne vide, hvordan elektronikken bag tv'et virkede."

Deng er nyuddannet fra universitetet og har kun boet tre måneder i Shanghai, da jeg møder ham. Inden han nåede at søge job efter sin bachelorgrad, blev han kontaktet af et rekrutteringsbureau, som lavede en samtale med ham over telefonen, og så var han ansat.

Han er meget tilfreds med sit nye liv som ingeniør i virksomheden. Det er udfordrende, han arbejder med radiofrekvenser, som er hans store interesse, og lønnen er god. Desuden er projektlederen dansk, og det giver et godt arbejdsmiljø, siger Deng.

Han forestiller sig, at han vil blive i den amerikanske virksomhed i mere end tre år, selv om han ved, det vil blive svært. Han er nemlig allerede blevet kontaktet af forskellige HR-bureauer, som har tilbudt ham andre job. Men indtil videre har han sagt 'nej tak'. Deng har – som de andre karrieremagere – planer for fremtiden. Den adskiller sig dog temmelig meget fra de andres fremtidsdrømme, for han vil være vinbonde. 2/3 af hans løn går derfor til en opsparing, så han kan købe et stykke jord i Sichuan-provinsen og dyrke druer til god, kinesisk vin.

Det var et lille indblik i de kinesiske prinser og prinsessers jobeventyr. Om de lever et langt og lykkeligt liv må tiden vise. Fortsættelse følger ... ■

C3consulting

Sådan præsenterer Annette Dahl sit firma:

Culture, Communication & China er 3 nøgleord i virksomheden C3consulting.

At have indsigt i kinesisk **kultur** forståelse er en nødvendighed, hvis danske virksomheder skal være førende i konkurrencen på det komplekse kinesiske

marked. Er du klog på Kina, dets historie, kultur og samfund, giver det de bedste forudsætninger for at forstå den sociale og kulturelle kontekst, som du og din kinesiske samarbejdspartner befinder jer i.

Effektiv, interkulturel **kommunikation** er et grundlæggende element i interkulturelle kompetencer. Kompetencer som den danske medarbejder skal have i samarbejdet med kineserne. Nøgleordet kommunikation dækker også over en indgående viden

om kinesiske medier, som C3consulting kan levere til danske virksomheder. Endelig er det kommunikation på den konkrete plan i form af kinesisk sprogundervisning.

Kina er det land, jeg er specialist i. Men ud over en specifik og indgående viden om Kina har jeg også en grundlæggende indsigt i de øvrige øst- og sydøstasiatiske lande og deres forhold til Riget i Midten.